

Nr. 7 | SEPTEMBER 2015

HOVEDSAKER:

KONJUNKTURUTVIKLING	2
ØKONOMISK VEKST - STATISTIKK.....	2
ØKONOMISK VEKST - ANSLAG	3
SYSSELSETTING	3
ARBEIDSLEDIGHETEN.....	4
PRISSTIGNINGEN	5
MØTER I ECOFIN OG EUROGRUPPEN 11.-12. SEPTEMBER	6
EUROGRUPPEN 12.9.2015	6
ECOFIN 11.-12.9.2015	9
HELLAS – OPPDATERT STATUS.....	14
STABILISERINGSPROGRAMMET	14
GJELDSSPØRSMÅLET	17
PARLAMENTSVALGET 20. SEPTEMBER	19
ANDRE SKATTESAKER	21
EUROPAPARLAMENTETS SKATTEKOMITÉ OG HØRING AV PRESIDENT JUNCKER	21
MERVERDIAVGIFT: MODERNISERING AV REGLENE FOR NETTHANDEL.....	23
DIFFERENSIERT ARBEIDSGIVERAVGIFT - DOM I «KIMEK-SAKEN».....	24

Foto: European Union 2015

KONJUNKTURUTVIKLING

Økonomisk vekst - statistikk

Eurostat la 8. september frem sitt andre estimat for BNP-veksten i 2. kvartal 2015. Samtidig indikerer statistikken at den økonomiske situasjonen i EU er mer positiv enn tidligere antatt ved at flere av de foregående kvartalene er oppjustert. BNP for EU samlet var i 2. kvartal i år 1,9 pst. høyere enn tilsvarende kvartal i 2014. Det tilsvarende tallet for euroområdet er 1,5 pst. For begge aggregatene er dette 0,3 prosentpoeng høyere enn det Eurostat rapporterte i august.

Den økonomiske utviklingen er fortsatt sterkest i de sentral- og øst-europeiske landene med vekstrater i mange land på nær 1 pst. fra 1. til 2. kvartal. Blant disse har Tsjekia hatt sterkest BNP-vekst det siste året (fra 2. kvartal 2014 til 2. kvartal 2015) med 4,4 pst. fulgt av Polen og Romania på vel 3½ pst. Sterkest vekst i perioden har imidlertid Malta med nær 5 pst. (Senere publiserte tall for Irland viser vekst på 1,9 pst. i siste kvartal og 6,7 pst. fra 2. kvartal i fjor.) Også «gamle» EU-land som Spania og Sverige har solid vekst med 1 pst. i 2. kvartal og 3 pst. siden 2. kvartal 2014. Storbritannia følger like bak. Mest overraskende er imidlertid den sterke BNP-veksten i Hellas i 2. kvartal – med 0,9 pst.

Gjenværende møter under Luxembourgs formannskap høsten 2015:

Oktober

- 5.** Møte i Eurogruppen
- 6.** Møte i ECOFIN
- 15. -16.** Møte i Det europeiske råd

November

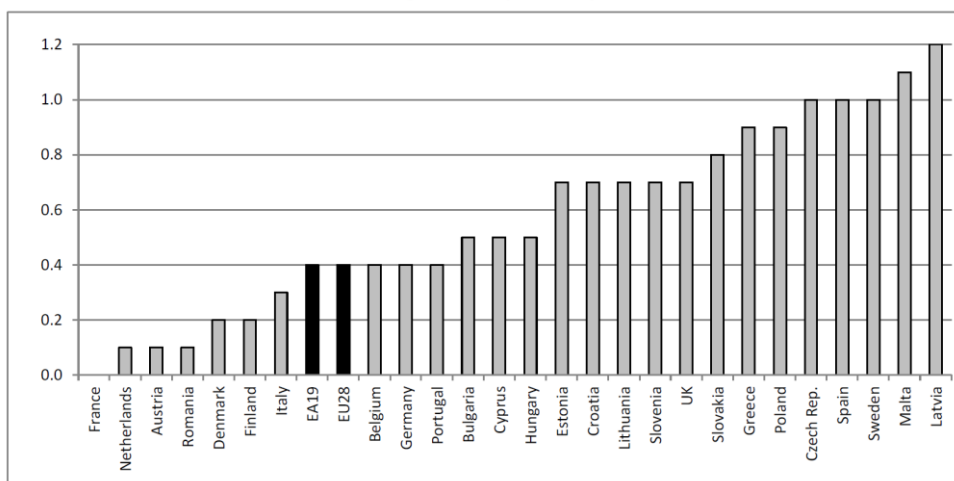
- 9.** Møte i Eurogruppen
- 10.** Møte i ECOFIN og fellesmøte med EFTA

Desember

- 7.** Møte i Eurogruppen
- 8.** Møte i ECOFIN
- 17. -18.** Møte i Det europeiske råd

BNP-veksten i de tre største eurolandene er fortsatt svak – med 0-½ pst. i 2. kvartal. Lyspunktet blant disse er at Italia endelig begynner å vise positive takter – med to kvartaler på rad med vekst etter tre år med fall i BNP. For første gang på lang tid har ingen EU-land BNP-fall i 2. kvartal, jf. figuren nedenfor.

GDP growth rates in the second quarter of 2015
% change over the previous quarter

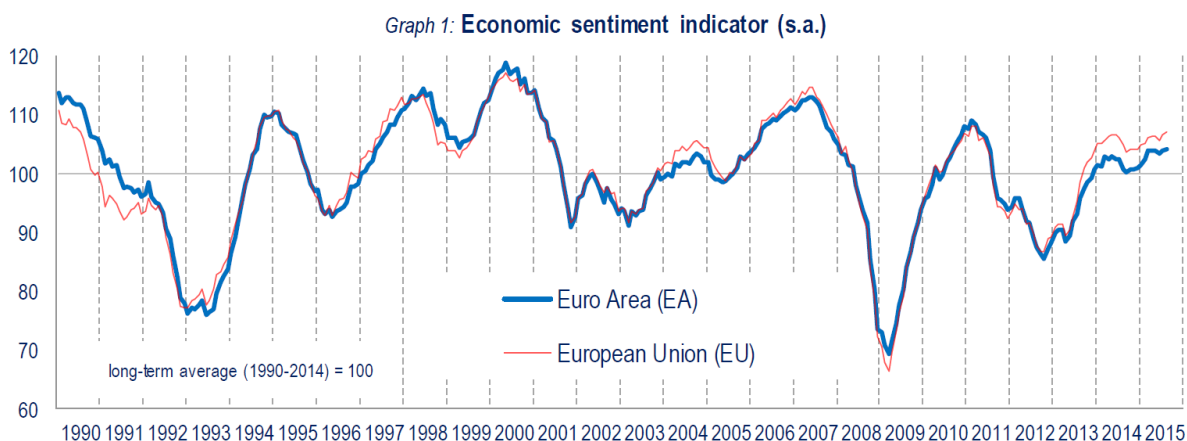
Kilde: Eurostat

Privat konsum og utenrikshandelen bidro mest til BNP-veksten i 2. kvartal, mens real-investeringene falt etter flere kvartaler med positiv utvikling. Lagerendringer har bidradd negativt til veksten både i 2. kvartal og samlet for de fire siste kvartalene. Privat konsum har i denne perioden stått for brorparten av vekstbidraget.

Lenken til Eurostats statistikk: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6980288/2-08092015-AP-EN.pdf/0f304d15-38ab-4ec3-a972-d0aa2ce0baf8>

Kommisjonens brede tillitsindikator (Economic Sentiment Indicator – ESI), som har steget de siste par månedene etter et fall i juni, tyder på fortsatt vekst. I august lå indikatoren i EU28 og euroområdet hhv. 7 og 4 pst. over gjennomsnittet for de siste 25 årene. Økningen de siste månedene har særlig kommet i tjenestesektoren og detaljhandelen. Blant de store landene har ESI økt mest i Storbritannia, Spania og Frankrike.

BUSINESS AND CONSUMER SURVEY RESULTS

Kilde: Europakommisjonen

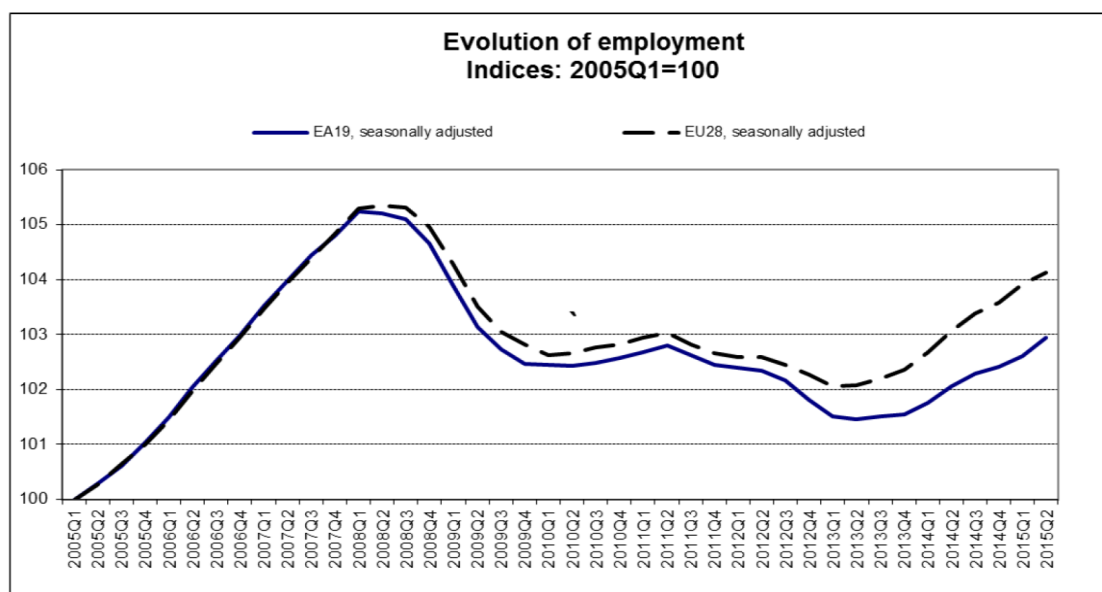
Økonomisk vekst - anslag

Den europeiske sentralbanken (ECB) anslo primo september et fortsatt økonomisk oppsving, men har redusert BNP-anslagene for euroområdet med 0,2 prosentpoeng både i 2016 og 2017 - til 1¼ pst. begge år. For 2015 er anslaget 1,4 pst. Nedjusteringen skyldes lavere eksportetterspørsel fra Kina og andre fremvoksende markeder.

OECD la medio september frem noe mer optimistiske anslag for euroområdet med BNP-vekst i 2015 og 2016 på hhv. 1,6 og 1,9 pst.

Syssetting

Syssetningsveksten (sesongjustert) i 2. kvartal 2015 var 0,3 pst. i euroområdet og 0,2 pst. i EU. Økningen siden samme kvartal året før var hhv. 0,8 og 0,9 pst. Som figuren under viser, er syssettingen i EU samlet nå på samme nivå som i begynnelsen av 2009, og har kun vært høyere i 2007 og 2008. Utviklingen i euroområdet har vært klart svakere. Blant annet hadde de tre største eurolandene – Tyskland, Frankrike og Italia – 0,2-0,4 pst. Syssetningsvekst fra 2. kvartal i fjor til samme kvartal i år.

Kilde: Eurostat

Sysselsettingsutviklingen er sterkest i tidligere og nåværende kriseland. Siden 2. kvartal 2014 har sysselsettingsveksten vært sterkest i Irland og Spania (om lag 3 pst.), mens Romania og Finland har hatt negativ utvikling. I siste kvartal økte sysselsettingen i Portugal og Hellas med solide 1¼ pst., tett fulgt av Spania og Irland med 0,9 pst.

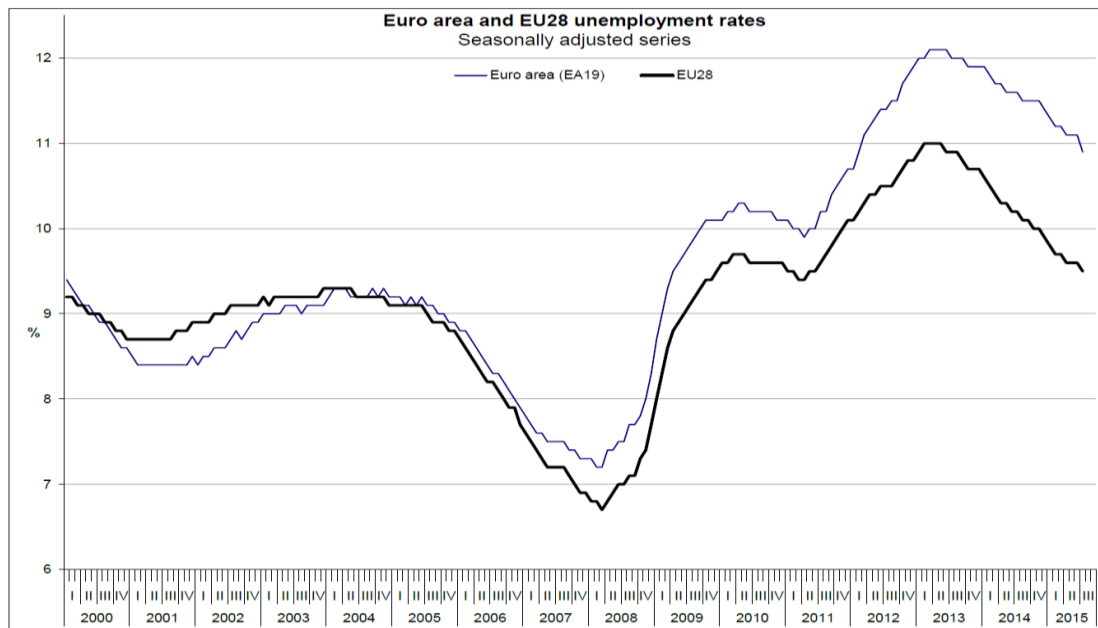
Arbeidsledigheten

Etter flere måneder med stabil arbeidsledighet falt den i juli. I euroområdet var nedgangen 0,2 prosentpoeng - til 10,9 pst. EU samlet hadde en svakere nedgang, men nivået på 9,5 pst. er klart lavere. I euroområdet er dette det laveste nivået siden februar 2012, mens ledigheten i EU28 ikke har vært lavere siden juni 2011.

Sammenlignet med tilsvarende periode i fjor har ledigheten falt med 0,7 prosentpoeng for begge aggregatene. Ifølge Eurostat er 23,1 millioner personer arbeidsledige i EU, hvorav 17,5 millioner i euroområdet. Dette er hhv. 1,6 og 1,1 millioner færre ledige personer enn for ett år siden.

Arbeidsledigheten i juli er lavest i Tyskland med 4,7 pst. fulgt av Tsjekkia og Malta med 5,1 pst., mens Hellas og Spania ligger høyest med hhv. 25,0 (mai) og 22,2 pst. Sammenlignet med situasjonen i juli 2014 har arbeidsledigheten falt i 23 land, økt i tre land og er uendret i to. Den største reduksjonen det siste året er registrert i Bulgaria, Spania, Hellas (mai-mai), og Portugal – alle med 2 prosentpoeng. Størst økning er registrert i Finland (fra 8,7 til 9,7 pst.).

I likhet med den generelle arbeidsledigheten går også ungdomsledigheten nedover, men er fremdeles høy i EU (20,4 pst. - ned fra 22,0 pst. i juli 2014) og enda høyere i euroområdet (21,9 pst. - ned fra 23,8 pst. i juli 2014). Tyskland har klart lavest ungdomsledighet med 7,0 pst. I motsatt ende ligger Hellas (51,8 pst. i mai 2015) og Spania (48,6 pst.).

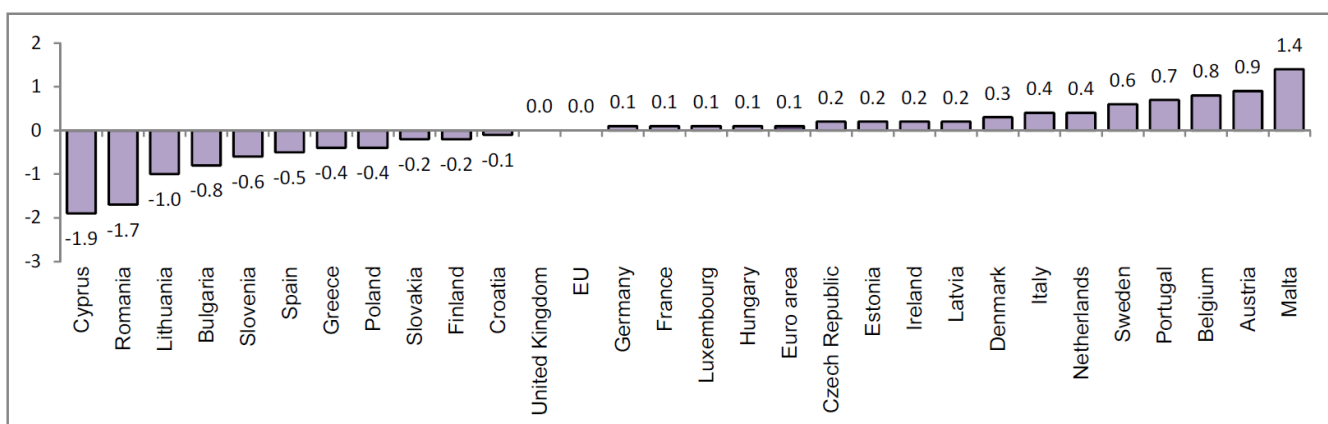
Kilde: Eurostat

Tallene for ungdomsledighet er målt på tradisjonell måte. Et bedre bilde av den faktiske arbeidsledigheten blant ungdom fås ved å bruke den såkalte NEET-raten, som angir den delen av ungdomskullet som verken er i arbeid eller under utdanning eller opplæring. Målt ved denne indikatoren er arbeidsledigheten blant ungdom langt lavere.

Prisstigningen

Prisstigningen (KPI - konsumprisindeksen) i august (fra tilsvarende periode ett år tidligere) var 0,1 pst. i euroområdet og 0,0 pst. i EU28, begge ned fra 0,2 pst. i juli. Mange land har negativ prisvekst. Energiprisene trekker inflasjonen ned. KPI utenom energi i euroområdet var i august 1,0 pst. Dette er litt høyere enn i månedene før (0,9 pst.).

Annual inflation rates (%) in August 2015, in ascending order

Kilde: Eurostat

MØTER I ECOFIN OG EUROGRUPPEN 11.-12. SEPTEMBER

Finansministrene hadde uformelle møter i Luxembourg 11. og 12. september med følgende hovedresultater:

- *Arbeidet med reformer i Hellas har fortsatt under interimregjeringen.*
- *Man vil gå gradvis frem i etableringen av en felles innskuddsgarantiordning.*
- *Medlemslandene ble sterkt oppfordret til å gjennomføre krisehåndteringsdirektivet i nasjonal rett, og det ligger an til at det felles krisehåndteringsfondet i første omgang skal finansieres av nasjonale kredittlinjer.*
- *Landene nærmet seg hverandre både om Financial Transaction Tax og om informasjonsutveksling av forhåndsavgjørelser i skattesaker.*

Eurogruppen 12.9.2015

Eurogruppen drøftet den økonomiske situasjonen i euroområdet, stabiliseringsprogrammene for hhv. Hellas og Kypros, samt medlemslands skatt på arbeid.

Økonomisk utvikling

Den økonomiske utviklingen i euroområdet ble drøftet med utgangspunkt i redegjørelser fra Kommisjonen og Den europeiske sentralbanken (ECB). Eurogruppens vurdering var at det økonomiske oppsvinget ventes å fortsette, men muligens i en noe lavere takt enn tidligere ventet. Den svakere utviklingen skyldes eksterne faktorer, som lavere vekst i Kina og andre fremvoksende økonomier. ECBs nedjusterte av samme grunn i begynnelsen av september sine BNP-anslag for euroområdet med 0,2 prosentpoeng både i 2016 og 2017 - til 1¼ pst. begge år.

Under pressekonferansen etter møtet viste ECBs styremedlem Coeuré til at sentralbanksjef Draghi etter rentemøtet i september hadde antydnet at programmet med kjøp av obligasjoner på 60 milliarder euro kunne fortsette utover september 2016 dersom dette vurderes som nødvendig.

Hellas

Hellas og de samarbeidende institusjonene (Kommisjonen, IMF, Den europeiske sentralbanken (ECB) og Det europeiske krisefondet (ESM)) ble i august enige om et utkast til et treårig stabiliseringsprogram med en ramme på 86 milliarder euro. Programmet ble anbefalt av Eurogruppen 14. august, deretter godkjent i medlemslandene og av styret i ESM 19. august. Første utbetaling fant sted 20. august. Samme dag annonserte Tsipras sin avgang og foreslo nyvalg. Landet hadde en interimregjering frem til valget 20. september, som Syriza vant og Tsipras overtok statsministerrøret igjen.

Den midlertidige greske finansminister Chouliarakis og kommissær Moscovici orienterte om pågående arbeid med å følge opp reformene og budsjettkonsolideringen som følger av programmet. For ikke å tape tid i reformprosessen fortsetter arbeidet med å gjennomføre tiltak som ikke krever behandling i nasjonalforsamlingen, samtidig som nye lovforslag forberedes for fremleggelse etter valget.

Avtalen krever konkrete reformvedtak før første statusgjennomgang av programmet i løpet av oktober. Dersom denne blir vellykket, vil ESM kunne utbetale nye inntil 3 milliarder euro

innen utgangen av november. Markedet vurderer nå utviklingen i Hellas som positiv, men dette kan fort snu dersom programmet ikke følges opp i tråd med avtale. Reformen i offentlig administrasjon (byråkratiet) vil være særlig viktige fremover.

Eurogruppen legger til grunn at regjeringen som dannes etter valget i slutten av måneden, vil arbeide konstruktivt med Eurogruppen og de samarbeidende institusjonene om det nye økonomiske stabiliseringsprogrammet. Rettidig gjennomføring av avtalte reformer er avgjørende for programmets troverdighet. Eurogruppens president Dijsselbloem uttrykte etter møtet at han i lys av den sterke oppslutningen om avtalen og stabiliseringsprogrammet i nasjonalforsamlingen, regnet med at det ikke var behov for særlige reforhandlinger av programmet etter valget.

Kommentarer

I løpet av oktober vil man også ha gjennomført stresstester av de fire største greske bankene. Foreløpig er det satt av 10 milliarder euro på en egen konto, som kan være raskt tilgjengelige. Ytterligere 15 milliarder euro kan bli stilt til disposisjon etter første gjennomgang av programmet. Rekapitalisering av bankene er nødvendig for å finansiere økonomisk vekst i landet. I og med at den greske nasjonalforsamlingen vedtok krisehåndteringsdirektivet i juli, vil «bail-in» av private kreditorer også kunne bli aktuelt.

Euro group press conference: (l.t.r.) Benoît Coeuré, Member of the Executive Board (European Central Bank, ECB) ; Pierre Moscovici, Commissioner for Economic and Financial Affairs, Taxation and Customs (European Commission) ; Jeroen Dijsselbloem, President (Eurogroup), Minister of Finance (Netherlands) ; Klaus Regling, Managing Director (European Stability Mechanism, ESM)
Kilde: eu2015lu.eu / Charles Caratini

Kypros

Kommisjonen, Den europeiske sentralbanken og IMF gjennomførte i juli den syvende statusgjennomgangen av det pågående stabiliseringsprogrammet for Kypros. Reformene har begynt å gi resultater i form av at økonomien fra 1. kvartal i år begynte å vokse igjen etter tre år med BNP-fall. Samtidig ble budsjettmålet for 1. halvår klart overoppfyllt. Den finansielle situasjonen i bankene er gradvis blitt bedre, og det ser ut til at tempoet i gjelds-saneringen er i ferd med å ta seg opp.

Eurogruppen ga Kypros ros for arbeidet som er gjort så langt, og oppfordret myndighetene til å holde oppe reformtempoet. Myndighetene ble oppfordret til å gjennomføre vekst-fremmende reformer, herunder privatisering og reformer i offentlig forvaltning, samtidig som man beskytter de mest sårbare gruppene i samfunnet.

Nedbygging av den fortsatt store porteføljen av ubetjente lån i bankenes balanser, som begrenser normale utlån for å finansiere økonomisk vekst, må fortsatt ha høyeste prioritet. Eurogruppen understreket i denne forbindelse viktigheten av en effektiv gjennomføring av insolvensregelverket og det forsterkede rammeverket for tvangsinn drivelse, som ble vedtatt i vår.

Eurogruppen ga sin prinsipptilslutning til programmets syvende statusgjennomgang og utbetaling av neste lånetransje til Kypros. Neste skritt er nasjonale prosedyrer og formelt vedtak i ESMs styre om utbetaling 500 millioner euro i oktober. IMF's styre ventes parallelt å vedta utbetaling av om lag 126 millioner euro. (Merknad: Vedtatt i IMF's styre 23.9.)

Strukturreformer for å skape vekst og sysselsetting – skatt på arbeid

Eurogruppen fortsatte diskusjonen av det høye skattenivået på arbeidsinntekt og muligheter for nasjonale skattereformer. Det har vært et uttalt ønske å gi lettelser i skatt på arbeid for å bidra til økonomisk vekst, økt sysselsetting, og mer velfungerende ØMU. I september i fjor ble landene enige om felles prinsipper for reduksjoner i skatt på arbeid. Eurogruppen anser benchmarking av skattenivå som et nyttig verktøy for å identifisere behovet for og mulighetene til skattereform i det enkelte medlemsland.

Eurogruppen ble enig om å benchmarke skattenivået på arbeidsinntekt i Euro-landene med et GDP-vektet gjennomsnitt for EU-landene. Indikatoren skal utbeides både for gjennomsnittlig og lav lønnsinntekt. Det skal også være mulig å sammenligne indikatoren med OECD-gjennomsnittet.

Bankunion – gjennomføring

Eurolandene fikk en alvorlig påminnelse fra Kommisjonen om å gjennomføre krisehåndteringsdirektivet for banker (BRRD), som medlemslandene hadde frist til 1.1.2015 i nasjonalt regelverk. Ved utgangen av juli hadde 13 av 28 medlemsland meddelt at de hadde implementert direktivet. Samtlige ministre rapporterte om fremgang i arbeidet. Det samme gjaldt den mellomstatlige avtalen (IGA) om det felles krisehåndteringsfondet (Single Resolution Fund – SRF), som hittil kun seks land har ratifisert. Her er fristen 30.11.2015. SRF, som er planlagt etablert fra 1.1.2016, vil ikke tre i kraft før alle land i bankunionen har ratifisert IGA. Den felles krisehåndteringsmekanismen (SRM) er under oppbygging for formell oppstart fra 1.1.2016.

ECOFIN 11.-12.9.2015

ECOFIN drøftet Kommissjonens handlingsplan for selskapsbeskatning, klimafinansiering forut for COP 21 i Paris, overgangsfinansiering for bankunionens felles krisehåndteringsfond, økonomiske konsekvenser av flyktningkrisen og oppfølgingen av den såkalte fem presidenters rapport om forsterket eurosamarbeid.

Styrking av det økonomiske samarbeidet i euroområdet (ØMU)

«Completing Europe's Economic and Monetary Union» er utarbeidet av kommisjons-presidenten i samarbeid med presidentene i Det europeiske råd/eurotoppmøter, Den europeiske sentralbanken, Europaparlamentet og Eurogruppen. Rapporten ble offentliggjort 22. juli. Det europeiske råd «noterte» seg rapporten og ba Rådet gjennomgå den raskt.

I rapporten presenteres en rekke forslag til tiltak for å styrke eurosamarbeidet. Dette skal gjøres i to faser:

- I perioden 1.7.2015-30.6.2017 skal styrkingen skje ved å bruke gjeldende traktater og instrumenter til å styrke konkurranseevnen og den strukturelle konvergensen, samt å få på plass ansvarlig finanspolitikk, fullføre «finansmarkedsunionen» og å fremme demokratisk ansvarlighet.

De viktigste tiltakene er nasjonal gjennomføring av regelverk vedtatt på EU-nivå, modernisering av det europeiske semesteret, etablering av uavhengige nasjonale konkurranseevneråd (som blant annet skal gi råd om lønnsdannelsen), etablering av et europeisk finanspolitisk råd, større vekt på prosedyren for makroøkonomiske ubalanser, større vekt på sysselsetting og sosial utvikling, utvikling av en kapitalmarkedsunion og ferdigstilling av bankunionen, herunder blant annet å utvide denne med en felles innskuddsgaranti (i første omgang trolig i form av en reassuransordning).

I denne fasen vil man også styrke styringen av Eurogruppen og ta skritt i retning av å etablere en felles ekstern representasjon for euroområdet (à la det Kommisjonen har på vegne av medlemslandene i handelspolitikken).

- Målsettingen for perioden 30.6.2017-2025 er at ØMU-arkitekturen skal ferdigstilles. Dette innebærer blant annet bindende målsetting om økonomisk konvergens mellom land, etablere en makroøkonomisk stabiliseringsfunksjon for euroområdet samt etablere et eurofinansdepartement.

Når alle tiltakene er gjennomført innen 2025, vil en «dyp og ekte» ØMU utgjøre et stabil og velstående område med en felles valuta, som er attraktivt for andre EU-medlemsland som er rede til å delta.

ECOFIN egnet mye av diskusjonen til de *langsiktige sidene* ved presidentenes rapport. Det er viktig å ha klart for seg at målet med et dypere ØMU-samarbeid er økt økonomisk vekst, sysselsetting, konvergens og velferd. Å få frem dette budskapet er viktig for å få folkelig støtte for prosjektet og dermed økt demokratisk legitimitet.

Økt legitimitet og folkelig støtte kan skje ved i større grad å inkludere nasjonale parlamenter og arbeidslivets parter, samt å øke Europaparlamentets rolle i arbeidet.

Det var enighet om viktigheten av å få *eksisterende instrumenter* i den økonomiske politikken (makroøkonomiske ubalanser og finanspolitikk mv.) til å virke bedre innenfor gjeldende traktater.

(I.t.r.) Jeroen Dijsselbloem, President (Eurogroup), Minister of Finance (Netherlands) ; Magdalena Andersson, Minister of Finance (Sweden) ; Pierre Gramegna, Minister of Finance (Luxembourg)
Kilde: eu2015lu.eu / Luc Deflorenne

I diskusjonen om *tiltak frem til 30.6.2017* var det stor grad av enighet om at eurosonen kan gå lenger i sitt samarbeid enn EU samlet. Det kan skje i form av å dele risiko for å redusere risiko for euroområdet samlet. Samtidig er det viktig at det enkelte medlemsland ved nasjonale tiltak bidrar til risikoreduksjonen. Betydningen av å sikre en god balanse mellom ansvarlighet og solidaritet ble understreket. Dette kom klart frem i diskusjonen om en innskuddsgarantiordning på EU-nivå. Tyskland er i prinsippet for en felles innskuddsgarantiordning, men mener at medlemslandene først må etablere tilstrekkelige nasjonale ordninger. Det ligger derfor an til å gjennomføre sikring av bankinnskudd i to etapper – først som et reassuransesystem og senere gjennom en felles innskuddsgarantiordning. Det ble samtidig vist til tregghet blant mange medlemsland i å gjennomføre krisehåndteringsdirektivet (BRRD) i nasjonal lovgivning.

Visepresident Dombrovskis orienterte om at Kommisjonen i slutten av oktober vil presentere forslag til forbedring av det europeiske semester, om styrking av euroområdets eksterne representasjon og en vurdering av de finanspolitiske rammeverkene (6-pack og 2-pack). 24. november planlegger Kommisjonen å legge frem forslag om et europeisk reassuransesystem

for bankinnskudd, revidert prospektdirektiv og regelverk om krisehåndtering for sentrale oppgjørsmotparter.

Åpenhet overfor ikke-euroland ble understreket som meget viktig. Styrkingen av samarbeidet i euroområdet må ikke hindre utviklingen av EUs indre marked, som berører alle medlemslandene. I tillegg må man sikre muligheten for enkeltland utenfor eurosone til å delta i deler av det tettere samarbeidet (eksempelvis i bankunionen). I det videre arbeidet må man sikre at alle temaer som kan ha innflytelse på EU28 blir tatt opp og drøfte hvordan man skal redusere skadevirkninger for ikke-euroland ved et dypere samarbeid i euroområdet på enkeltområder.

Effektiv selskapsskatt i EU

Finansministrene drøftet tiltak for å sikre at selskaper som opptjener overskudd i EU også betaler skatt i EU. Dette omtaler Kommisjonen som «minimum effective taxation». Kommissær Moscovici understreker at dette ikke er et forsøk på harmonisering av skatteregler eller fastsettelse av et minimumsnivå for selskapsskattesatsen. Men at det dreier seg om å bli enige om prinsipper for «*fair and effective corporate taxation in the EU*».

Diskusjonene i ECOFIN brakte lite nytt. Medlemslandene har svært ulike synspunkter på felles tiltak som kan sikre effektiv selskapsskatt. Noen land mener lav beskatning er skadelig, mens andre mener skattekonkurransen mellom land er positivt for konkurranseevnen, både for det enkelte land og samlet for EU. Enkelte land peker på at beskatning av multinasjonale selskaper er et nasjonalt anliggende. De mener at felles selskapsskatteregler i EU kan være i strid med traktatene og de grunnleggende frihetene som er nedfelt i dem. Mange land peker på at den forestående revisjonen av rente- og royaltidirektivet er en anledning til å komme nærmere en løsning på problemet med skatteflukt fra EU.

Kommentar

Med så forskjellige utgangspunkt er det vanskelig å se at medlemslandene raskt kan finne fram til en enighet. Selv om man skulle lykkes i å finne et kompromiss i de grunnleggende uenighetspunktene, vil spørsmålet om hva som er et rimelig skattenivå fortsatt gjenstå. Det er liten grunn til å tro at landene uten videre vil være enige om dette.

Informasjonsutveksling av forhåndsavgjørelser i skattesaker

Kommisjonen la i mars fram et forslag om plikt til informasjonsutveksling mellom ligningsmyndigheter om forhåndsavgjørelser i skattesaker. Forslaget har vært diskutert flere ganger tidligere i ECOFIN. Ved å innskjerpe informasjonsplikten om forhåndsavgjørelser i skattesaker, håper Kommisjonen å bidra til at medlemslandene i mindre grad vil inngå avtaler som medfører at overskudd generert i et land kan bli dobbelt skattefritt eller flyttes til land med lav beskatning.

I sitt forslag til regelverk tiller Kommisjonen seg selv en overvåkningsrolle og foreslo også at informasjon som utveksles mellom enkeltland skal tilfalle Kommisjonen direkte. Dette forslaget har blitt kritisert, og mange medlemsland peker på at siden Kommisjonen ikke skal utføre ligningsoppgaver har de heller ikke behov for detaljert informasjon om skattytere. I ECOFIN insisterte Kommissær Moscovici imidlertid på at Kommisjonen må gis en rolle i den faktiske informasjonsutvekslingen, og han uttalte at dette er en forutsetning for at forslaget skal få støtte i Europaparlamentet.

Det arbeides med sikte på at medlemslandene skal komme til enighet på ECOFIN-møtet oktober og at reglene implementeres innen 2017.

Bankunion – brofinansiering for SRF

Det felles krisehåndteringsfondet for banker i bankunionen (SRF) skal bygges gradvis opp til 55 milliarder euro (1 pst. av garanterte bankinnskudd) i perioden 2016-23. For at fondet skal ha kapasitet til å fylle sin rolle mens det bygges opp, må det ha sikkerhet for finansiering fra andre kilder. ECOFIN må finne en løsning på problemstillingen innen utgangen av 2015, dvs. før krisehåndteringsmekanismen (SRM) trer i kraft.

ECOFIN drøftet brofinansiering inntil krisehåndteringsfondet er fylt opp etter åtte år. Til møtet forelå tre alternativer; 1) nasjonale kredittlinjer fra medlemslandene, 2) nasjonale garantier, og 3) en kredittlinje fra ESM (den felles krisefinansieringsmekanismen).

From left to right: Mr Wolfgang SCHÄUBLE, German Federal Minister for Finance; Mr George OSBORNE, UK Chancellor of the Exchequer.

Photo: Council of the European Union.

Et klart flertall mente at man kunne bruke den felles stabiliseringsmekanismen (ESM) for å unngå enkeltlands kobling mot eget bankvesen. Tyskland – med støtte fra Finland og Slovakia – er klart imot denne løsningen. Dette alternativet krever også en endring i traktaten som etablerte ESM, som ikke er mulig å gjennomføre før årsskiftet.

EFC (Den økonomiske og finansielle komiteen) fikk i oppdrag å vurdere nærmere alternativet med nasjonale kredittlinjer til ECOFIN 6. oktober. Blant spørsmålene som skal avklares er om de nasjonale kredittlinjene skal være individuelle, felles eller gradvis bli gjort felles.

Klimafinansiering

ECOFIN hadde en kort diskusjon om klimafinansiering for tiltak i utviklingsland. Under pressekonferansen etter møtet gjentok formann Gramegna (Luxembourg) at EU har forpliktet seg til å mobilisere 100 milliarder USD per år fra 2020. Finansministrene er enige om at privat finansiering må spille en betydelig rolle i denne sammenheng. En viktig oppgave for ECOFIN blir å få på plass riktige incentiver for å oppnå dette. Finansministrene vil også diskutere temaet i tilknytning til IMF's årsmøte i Lima 9.-11. oktober. ECOFIN vil vedta konklusjonene om klimafinansiering i møtet 10. november.

Kostnader ved flyktningkrisen

Flyktningkrisen i Europa fører til ekstraordinære kostnader for medlemslandenes og EUs eget budsjett. ECOFIN ba i den forbindelse Kommissjonen om å foreta vurdering en vurdering av de økonomiske og budsjettmessige virkningene av krisen. Samtidig har Den europeiske investeringsbanken (EIB) og Europarådets utviklingsbank annonsert at de er villige til å bidra til finansieringen av tiltak som følge av krisen.

En rekke finansministre tok til orde for at de ekstraordinære kostnadene ved flyktningkrisen ikke skal telle med ved vurderingen av om medlemsland oppfyller Stabilitets- og vekstpakten krav til offentlige finanser. På dette grunnlag ba ECOFIN Kommissjonen om å vurdere om flyktningkrisen kan anses som «særlige omstendigheter» i tråd med pakten.

Skatt på finanstransaksjoner

De 11 landene som arbeider med en skatt på finansielle transaksjoner (Financial Transaction Tax, FTT) hadde eget møte 12. september 2015.

Forut for møtet var det stor optimisme om å nå fram til en avtale. Kommissær Moscovici uttalte etter møtet at landene hadde gjort viktige framskritt, og at de fortsetter sitt ambisiøse arbeid. I følge Moscovici er landene nå enige om prinsippene for FTT og nær en avtale. Imidlertid gjenstår det viktige spørsmål for eksempel om nivået på skatten og hvordan provenyet skal fordeles mellom landene.

Lørdagens samtaler dreide seg om virkeområdet for skatten – og særlig hvilke unntak som skal gjøres fra den. Det skal nå være enighet om at det er brutto-transaksjoner som skal beskattes, noe Frankrikes finansminister Sapin mener vil sikre at spekulasjonshandel vil skattlegges. Det har videre vært diskutert mange unntak for derivater. Ifølge Sapin skal det nå være enighet om at det bare gjøres unntak for derivatprodukter knyttet til statsgjeld. Om denne enigheten er reell, gjenstår å se. Belgias finansminister, Van Overtveldt, påpeker at om man legger sammen alle landenes krav om unntak, vil FTT ende opp som et tomt skall.

Tysklands finansminister Schäuble uttalte etter møtet at hans mål er at skatten på finansielle transaksjoner implementeres i alle EUs medlemsland. Samarbeidet mellom de 11 landene om FTT må ses på som et første skritt, og innsatsen nå må rettes mot å overbevise de andre landene om å slutte seg til det kommende forslaget.

HELLAS – OPPDATERT STATUS

Statsminister Tsipras og hans venstreorienterte regjering, som etter et halvt år med kraftig motstand mot EUs og IMF's krav om reformer og budsjettinnsparinger, måtte gi opp under eurotoppmøtet 13. juli. Et nytt treårig stabiliseringsprogram ble deretter forhandlet mellom Hellas og EU-institusjonene/IMF i juli-august med lån på inntil 86 milliarder euro forutsatt at Hellas gjennomførte konkrete og omfattende reformer. Programmet ble godkjent av samtlige euroland, og 26 milliarder euro ble stilt til rådighet gjennom den europeiske krisefinansieringsmekanismen (ESM) 20. august. Samme dag leverte statsminister Tsipras inn regjeringens avskjedssøknad og tilrådte nyvalg. Etter valget 20. september ble han igjen statsminister for en koalisjonsregjering mellom Syriza og det høyreorienterte Uavhengige grekere, dvs. som før. Regjeringen har 155 av 300 seter i parlamentet. Finansministerposten gikk til Tsakalotos, som også hadde stillingen i sluttforhandlingene om en avtale. Særlig denne høsten, men også årene fremover vil bli preget av et betydelig reformarbeid.

Stabiliseringsprogrammet

Etter langdryge forhandlinger kom Eurotoppmøtet 13. juli til enighet om en prinsippavtale om reformer og lån på inntil 86 milliarder euro, som la grunnlaget for forhandlingene om et nytt stabiliseringsprogram for Hellas. Det vises til nærmere omtale av avtalen og oppfølgingen av denne i juli i [Økonominytt nr. 6 - juli 2015](#).

Som en del av avtalen vedtok den greske nasjonalforsamlingen 15. og 22. juli en rekke konkrete tiltak («**prior action**»), herunder blant annet:

- Strakstiltak for å bedre pensjonssystemets økonomiske holdbarhet (som et første skritt i en omfattende pensjonsreform).
- Strømlinjeforme momssatsene, herunder oppheve ordningen med lavere satser på de større greske øyene og innføre normalsatsen på 23 pst. for bl.a. restauranter.
- Utvide skattegrunnlaget.
- Sikre full uavhengighet for det greske statistikkbyrået.
- Gjennomføre relevante deler av den såkalte finanspakten («Fiscal Compact») fra 2012 om etablering av et uavhengig finanspolitiske råd og gjennomføring av kvasi-automatiske utgiftskutt ved avvik fra målene for overskudd i statsbudsjettets primærbalanse (uten rentebetaling). Sistnevnte skjer etter råd fra det uavhengige finanspolitiske rådet og etter godkjenning fra representantene for kreditorene.
- Lov om effektivisering av rettsvesenet.
- Gjennomføre krisehåndteringsdirektivet for banker (BRRD), som blant annet innebærer at aksjonærer og kreditorer skal dekke banktap (bail-in) før staten evt. må inn.

På dette grunnlag fikk Hellas 20. juli tilgang til et **kortsiktig nødlån** (brofinansiering på maksimalt tre måneder) på inntil 7,16 milliarder euro for å oppfylle betalingsforpliktelser inntil et nytt stabiliseringsprogram kom på plass (og tilhørende lån kan utbetales). Nødlånet ble brukt samme dag til å tilbakebetale lån fra ECB, IMF (inklusive restanser) og den greske sentralbanken på til sammen om lag 6,8 milliarder euro. Uten tilbakebetalingen til ECB ville sentralbanken vært nødt til å stanse tilførselen av kriselån til bankene (ELA).

De øvrige eurolandene og deretter Eurogruppen vedtok deretter at forhandlinger om et tredje program kunne starte.

På grunnlag av avtalen forhandlet Hellas og de fire samarbeidende institusjonene (Kommissjonen, Den europeiske sentralbanken (ECB), Den europeiske krisefinansieringsmekanismen (ESM)) i samarbeid med IMF frem en intensjonsavtale (MoU) for et tredje stabiliseringsprogram. IMF har deltatt i forhandlingene og vil delta i overvåkingen av programmet, men har foreløpig avstått fra å involvere seg finansielt. Se nærmere omtale under «Gjeldsspørsmålet» nedenfor.

Klaus Regling, Managing Director (European Stability Mechanism, ESM)

Kilde: eu2015lu.eu / Charles Caratini

Eurogruppen drøftet 14. august et utkast til programavtale mellom de fire institusjonene og Hellas. Selv om det var en viss uenighet om ulike sider ved programmet, ga Eurogruppen støtte til at det enkelte medlemsland burde vedta programmet. Det ble vist til den klare forpliktelsen fra gresk side til å normalisere forholdet til institusjonene og at nasjonalforsamlingen allerede hadde vedtatt viktige reformer og forpliktet seg til en omfattende og ambisiøs reformpakke, samt et klart styrket privatiseringsprogram.

I samme møte uttrykte Eurogruppen videre at den, dersom det anses som nødvendig, er rede til å vurdere ytterligere tiltak (muligens gi lengre avdragsfrie perioder og tilbakebetalingsperioder) for å sikre at Hellas' finansieringsbehov holdes på et bærekraftig nivå. Eurogruppen gjentok at nominell nedskrivning av offentlig gjeld ikke kan gjennomføres.

Etter godkjenning fra samtlige euroland vedtok **ESMs styre** (eurolandenes finansministre) et treårig **finansielt hjelpeprogram** (Financial Assistance Facility Agreement – FFA) på inntil 86

milliarder euro¹ og en intensjonserklæring (MoU). Samme dag underskrev Kommisjonen (på vegne av ESM) MoU'en sammen med den greske finansministeren og den greske sentralbanksjefen. Denne inneholder tidsfrister for gjennomføring av en stor mengde reform- og budsjetttiltak (over 120 tiltak før nyttår). Tiltakene skal bidra til å bedre konkurransevnen og **skape ny vekstkraft i den greske økonomien**. MoU'en ligger [her](#).

Den greske regjeringen har forpliktet seg til å gjenskape holdbarheten i offentlige finanser ved følgende utvikling i **budsjettets primærbalanse** (renset for renteutbetalinger): -0,25 pst. av BNP i 2015, 0,5 pst. i 2016, 1,75 pst. i 2017 og 3,5 pst. i 2018.

Hovedelementene for å bedre budsjettbalansen på kort sikt er som følger:

- Ytterligere reformer i *pensjonssystemet* (som vil gi budsjettforbedringer på 0,25 og 1,0 pst. av BNP i hhv. 2015 og 2016).
- En rekke reformer i *helsevesenet*.
- *Moms- og skattereform*. I tillegg til allerede vedtatte økningen i momssatsene, omfatter dette blant annet tiltak mot skattesvindel og -omgåelse, eiendomsskattene skal baseres på markedsverdi og styrking av innkrevingen av skatterestanser. Det er også avtalt at momsinntektene skal være minimum 2,65 milliarder euro per år.

Blant andre tiltak som skal gjennomføres er:

- *Andre reformtiltak* i løpet av oktober i år som skal bedre budsjettbalansen med 0,75 pst. av BNP i 2017 og 0,25 pst. av BNP i 2018 for å nå de mellomlangsigte budsjettmålene. Disse omfatter kutt i forsvarsutgifter, personbeskatningsreform og frys i offentlige utgifter.
- Fjerne skattelettelser for *redere*, stramme opp *definisjonen av «bønder»* for å få bukt med det betydelige misbruket av landbruks subsidier og pålegge leger og apoteker å foreta generisk bytte til *billigere medisiner*.
- *Arbeidsmarkedsreformer*, som blant annet omfatter å bekjempe svart arbeid, styrke yrkesrettet utdanning og opplæring, liberalisere arbeidsmarkedet og redusere næringslivets administrative kostnader.
- Reformen i *produktmarkedet*, herunder energimarkedet
- Ferdigstille strategien for å overvåke *finanssektoren*, som blant annet krever at bankene hvert kvartal skal sende inn finansieringsplaner til den greske sentralbanken. En buffer på inntil 25 milliarder euro er til disposisjon for rekapitalisering og krisehåndtering av banker.
- Et omfattende *privatiseringsprogram* (flyplasser, havner, kraftproduksjon og strømforsyning, olje- og gassdistribusjon, telekommunikasjon mv.) skal redusere statens finansieringsbehov med 1,4 milliarder euro i 2015, 3,7 milliarder euro i 2016 og 1,3 milliarder euro i 2017. Det skal også etableres et uavhengig garantifond som skal overta verdifulle offentlige eiendeler til en verdi av 50 milliarder euro med sikte på å skaffe inntekter, enten ved å selge disse eller sørge for at de gir avkastning. Fondet skal bruke halvparten til å oppkapitalisere bankvesenet, mens de gjenværende 25 milliarder euro skal gå til gjeldsreduksjon og vekstfremmende tiltak

¹ Dersom IMF vedtar å delta finansielt etter første statusgjennomgang i oktober, vil beløpet bli redusert tilsvarende IMF's finansielle bidrag. Beløpet kan også bli redusert som følge av privatiseringsinntekter og mulige utstedelser av greske statsobligasjoner dersom programmet blir vellykket.

(av regjeringen) med en halvpart hver. Fondet skal etableres i Hellas under tilsyn av relevante EU-institusjoner. Greske myndigheter skal godkjenne planen for fondet innen utgangen av oktober i år. Lovverket skal utformes i nært samarbeid med EU-institusjonene.

- Innen desember i år skal greske myndigheter i samarbeid med Kommisjonen utarbeide en treårig strategi for omfattende reformer for å øke *effektiviteten i offentlig forvaltning* (effektivisere rettssystemet, gjøre skatteadministrasjonen og statistikkbyrået operasjonelt uavhengige, effektivisere administrative strukturer og prosesser, optimalisere bruken av menneskelige ressurser, styrke transparensen og skjerpe kampen mot korrupsjon, klargjøre ansvar, reformere lønnsystemet mv.)

For ytterligere å bidra til den økonomiske veksten har Kommisjonen lansert en **tiltaks pakke for investeringer, økonomisk vekst og sysselsetting** i Hellas på mer enn 35 milliarder euro de neste fem årene. Pakken går i hovedsak ut på å sikre at Hellas skal kunne bruke gjenstående strukturmidler i langtidsbudsjettet 2007-13 og nytte sin andel av midlene som er satt av til strukturpolitikken (til sammen 20 milliarder euro) og landbruksfond (15 milliarder euro) i EUs langtidsbudsjett 2014-20. Dette skjer ved forhåndsfinansiering av programmidler, medfinansiere prosjekter og rådgivning.

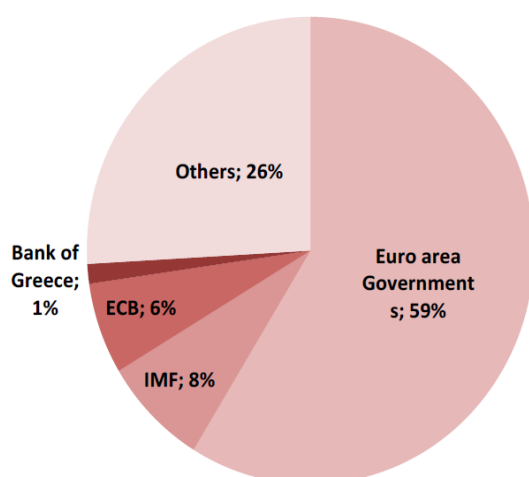
Det nye **programmet ble godkjent** av det greske parlamentet like før Eurogruppens møte 14. august. De øvrige eurolandene gjennomførte godkjenningsprosedyrene i de påfølgende dagene, noen med vedtak i nasjonalforsamlingen. De siste vedtakene ble fattet av den tyske og nederlandske nasjonalforsamlingen 19. august, begge etter betydelig opposisjon. Aldri før har flere av Merkels «egne» representanter stemt imot henne eller avholdt seg fra å stemme. En viktig grunn til skepsisen er at IMF ikke har forpliktet seg til å delta finansielt i programmet.

20. august stilte **ESM 26 milliarder euro til rådighet** for Hellas. Av dette beløpet hadde 10 milliarder euro allerede (etter Eurogruppens møtet 14. august) blitt satt av på en særskilt konto i ESM for krisehåndtering i bankvesenet. Av de resterende 16 milliarder euro ble 13 milliarder stilt til rådighet 20. august for blant annet å innfri en statsobligasjon fra ECB og å tilbakebetale den midlertidige finansieringen fra EFSF. De resterende 3 milliarder euro vil bli kunne bli utbetalt i løpet av høsten etter hvert som Hellas gjennomfører reform- og budsjetttiltak.

Gjeldsspørsmålet

Den greske statsgjelden utgjorde 313 milliarder euro (177 pst av BNP) per 30.6.2015. Fordringshaverne er vist i tabellen nedenfor. Som det fremgår, er regjeringene i eurområdet (gjennom ESM) de største kreditorene med nær 60 pst. av samlet gjeld. IMF's og ECB's fordringer utgjorde hhv. 8 og 6 pst.

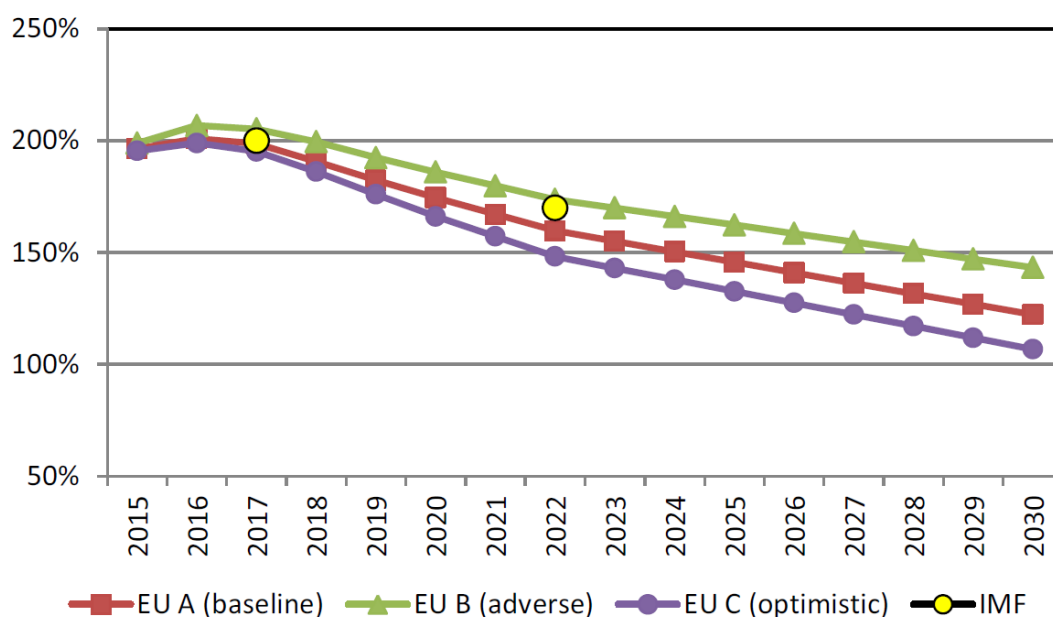
Figure 1: Greece's outstanding debt by holder as of 30 June 2015

Source: EGOV calculations based on EC, IMF, ECB and PDMA (Greece's Public Debt Management Agency).

EU-institusjonenes «Debt sustainability Analysis»-rapport fra medio august konkluderer med at den offentlig gjelden kan være bærekraftig dersom et omfattende og troverdig program gjennomføres. Som det fremgår av figuren nedenfor, anslås gjelden under disse forutsetningene å tangere 200 pst, av BNP før den avtar gradvis til om lag 120 pst. i 2030 i basialternativet.

Figure 2: Greece's debt-to GDP ratio projections (Debt Sustainability Analysis)

Sources: [EU Institutions](#) (COM, ECB and ESM) and [IMF](#).

Som nevnt, har **IMF** foreløpig valgt ikke å bidra finansielt i den tredje redningspakken pga. den høye greske statsgjelden. Deltakelse vil bli vurdert etter statusgjennomgangen i oktober og en separat vurdering av gjeldssituasjonen. Eurogruppens utgangspunkt (særlig Tyskland og enkelte andre «hauker», som mener at euroland ikke har lov å ettergi hverandres offentlige gjeld) er at den årlige gjeldsbetjeningen er avgjørende for om Hellas' gjeld er bærekraftig, mens IMF mener forholdet gjeld/BNP er viktig for spørsmålet om landet etter

hvert skal kunne ta opp lån i det internasjonale obligasjonsmarkedet. Uenigheten om kriteriene for IMF's deltakelse i programmet er tonet ned den siste tiden.

Hvis IMF vedtar å delta finansielt i stabiliseringsprogrammet, vil beløpet trolig ikke bli mer enn 16 milliarder euro (som gjensto i forrige program, som ble avbrutt i juni).

Parlamentsvalget 20. september

Det venstreorienterte Syriza og statsminister Tsipras ble klart største parti med 145 av 300 seter i parlamentet. Det konservative Ny demokrati fikk 28 pst. av stemmene og 75 seter. De venstreekstreme utbryterne fra Syriza, Populær enhet, kom under sperregrensen.

Tsipras valgte å fortsette samarbeidet med det høyreorienterte nasjonalistpartiet Uavhengige grekere (ANEL), som fikk 10 plasser i parlamentet (og 3,7 pst. av stemmene). Til sammen har dermed de to regjeringspartiene 155 av 300 plasser i parlamentet. Dette er ingen stor majoritet sett i lys av at man kan få nye utbrytere i Syriza selv om de mest hardnakkede motstanderne av reformer er ute av partiet. Før utskrivningen av nyvalget i august hadde Tsipras større støtte blant opposisjonspartiene enn blant egne parlamentarikere. Det er grunn til å anta at Ny demokrati fortsatt vil støtte reformforslag og budsjettkutt.

Eurotoppmøtet: Fra venstre Donald Tusk, statsminister Tsipras og finansminister Tsakalotos.
Foto: European Union 2015

Den nye regjeringen ble tatt i ed 23. september. Tsipras har med seg Tsakalotos som finansminister. Tsakalotos, som overtok denne stillingen etter Varoufakis i begynnelsen av juli, bidro konstruktivt i sluttfasen av forhandlingene om et nytt stabiliseringsprogram. Også visestatsministeren og økonomiministeren var med i forrige regjering.

Kommentarer

Med 38,5 pst. av stemmene og nesten halvparten av setene i parlamentet vant Syriza valget med klar margin. Resultatet var litt svakere enn ved valget i januar 2015. I lys av at spørreundersøkelser før valget viste at 79 pst. av velgerne var misfornøyd med Tsipras' innsats som statsminister, bør han si seg godt fornøyd med resultatet. Denne tilsynelatende uoverensstemmelsen skyldes nok at tilliten til de etablerte partiene er nærmest null.

Det er grunn til å tro at den nye regjeringen og parlamentet vil følge opp reformkravene i stabiliseringsprogrammet – i hvert fall i en tidlig fase. Hellas har et betydelig behov for nye lån både til offentlig sektor og bankvesenet, som ikke har den nødvendige kapitalen til å finansiere ny vekst. I og med at lån utbetales løpende basert på vedtatte reformer, må den greske regjeringen følge opp sin del av avtalen. Det forhold at Tsakalotos har gjeninntatt finansministerposten, kan borge for fremdrift i reformene og et bedre samarbeidsklima med kollegaene i Eurogruppen enn tilfellet var da stridbare Varoufakis hadde stillingen. I tillegg kommer at det var Tsipras og Tsakalotos som fremforhandlet avtalen og stabiliseringsprogrammet. En annen sak er om den offentlige forvaltningen har kapasitet til å gjennomføre en stor mengde reformer i løpet av kort tid.

Men vi skal likevel legge merke til at Tsipras etter valgseieren uttrykte at regjeringen vil gå inn i harde forhandlinger med eurolandene. Han har dessuten hele tiden understreket at han ikke tror på reformene han har forpliktet seg til å gjennomføre. Det er likevel ikke grunn til å tro at han vil utfordre kreditorene før økonomien er mer robust enn den vil være det nærmeste året.

ANDRE SKATTESAKER

Juncker and Moscovici debate Commission's tax initiatives with MEPs

Kilde: European Parliament

Europaparlamentets skattekomité og høring av President Juncker

Europakommisjonens president Jean-Claude Juncker deltok på en høring i fellesmøtet for Europaparlamentets skattekomite og økonomikomite 17. september 2015. Under høringen hevdet Juncker at han ikke hadde noen rolle da det ble inngått gunstige skatteavtaler i Luxembourg.

Parlamentets arbeid med forhåndsavgjørelser kom i kjølvannet Lux Leaks. Utgangspunktet for saken var en stor mengde dokumenter som ble lekket fra Luxembourg-kontoret til rådgivings- og revisjonsselskapet Pricewaterhouse Coopers. Dokumentene viste skatteavtaler mellom multinasjonale selskaper og ligningsmyndigheten i Luxembourg. Flere av disse avtalene ble inngått i en periode da Juncker var finansminister eller statsminister i Luxembourg. Kommisjonen har etter dette startet statsstøttesaker mot flere medlemsland og selskaper for å undersøke om den særlige skattemessige behandlingen innebærer ulovlig statsstøtte. Kommissær Vestager deltok også i møtet og svarte på spørsmål om arbeidet med disse sakene.

Hindringer for skattekomiteen

Den [foreløpige rapporten](#) fra skattekomiteens arbeid gir en gjennomgang av problemstillinger knyttet til uthuling av skattegrunnlag gjennom overskuddsflytting, men den gir i mindre grad oversikt over omfanget og virkningen av gunstige forhåndsavgjørelser i skattesaker. Årsaken til dette er bl.a. at bare noen få medlemsland har svart på Europaparlamentets henvendelse. Videre har ikke Kommisjonen gitt innsyn i dokumenter Parlamentet har bedt om.

Skattekomiteens arbeid har også blitt forhindret av at bare 4 av de 18 multinasjonale selskapene som var invitert til å forklare seg, har ønsket å stille opp. Av selskaper som ikke har stilt opp til høringene er bl.a. Amazon, Coca-Cola, Facebook, Google, HSBC Bank, IKEA,

McDonald's og Philip Morris. Lederen av skattekomiteen, Alain Lamassoure, har fremmet forslag om å nekte de aktuelle selskapene adgang til Parlamentet ved å stryke dem fra det europeiske «lobby transparency»-registret. Selskapenes motvilje mot å stille opp kan skyldes at Europaparlamentet ikke har en formell rolle i skattesaker i EU. Til tross for manglende formell påvirkningsmulighet mener flere av medlemmene at deres arbeid med skattesaker rettfærdiggjøres av deres særlige demokratiske ansvar.

Den danske representanten Morten Messerschmidt pekte på at den foreløpige rapporten ikke definerer *aggressiv* skatteplanlegging. Alle skattytere har rett til å planlegge sin skatt, fortsatte Messerschmidt, og derfor er det viktig å definere hva det aggressive elementet består i. Messerschmidt mente også at rapporten burde utvides med en analyse av forholdet til land utenfor EU. Problemene med skatteflukt er større enn EUs grenser, og felles EU-regler vil ikke fjerne (aggressiv) skatteplanleggingen i multinasjonale selskaper, påpekte Messerschmidt.

Frikjente seg selv

Europakommisjonens president Juncker innledet med å understreke at skatt er et prioritert område for Kommisjonen, og han uttalte at det indre marked ikke vil være fullstendig uten større grad av harmonisering i selskapsskatten. Ulike regler i medlemslandene gjør beskatning lite transparent, og innebærer ifølge Juncker at dagens system er «unjust and unusable».

President Juncker fremhevet at det i seg selv ikke er noe galt med forhåndsavgjørelser i skattesaker, som kan redusere risiko for både investorer og myndigheter. Men forhåndsavgjørelser har blitt tatt i det skjulte, og systemet har blitt misbrukt. Han påpekte at dette var tilfelle i flere medlemsland, og at man derfor heller burde snakke om «EU-leaks». På spørsmål om sin rolle i konkrete skattesaker, avviste han at han hadde hatt innflytelse på de gunstige skatteavtalene. Ifølge Juncker ville ikke ligningsmyndighetene i Luxembourg akseptert finansministerens innblanding i enkeltsaker, og mente at Parlamentet overvurderte hans politiske evner. Juncker avviste også at han har hatt møter med konsulent-selskaper, banker eller multinasjonale selskaper utover hva som er vanlig for en finansminister.

Prioriterer kvalitet i statsstøttesaker

Kommisær Margrethe Vestager leder arbeidet med Kommisjonens statsstøttesaker mot bl.a. Apple og Amazon. Kommisjonen undersøker om selskapenes gunstige skatteavtaler utgjør ulovlig statsstøtte. Dersom det foreligger konkurransevridende skattemessig behandling av enkelt-selskaper, er Vestager beredt til å bruke statsstøttereglene som verktøy for å gjenopprette like konkurransevilkår. Men hun understreket at selv om statsstøttekontrollen er en viktig brikke, kan ikke disse reglene alene sikre rettfærdig og effektiv selskapsskatt i EU.

Vestager opplyste at alle medlemsland nå samarbeider med Kommisjonen for å kartlegge omfanget av forhåndsavgjørelser og særlige avtaler i skattesaker. Tidligere har enkelte medlemsland vært tilbakeholdne med å gi Kommisjonen innsyn i skatteavtaler og –forhåndsavgjørelser. Kommisjonens arbeid har påvist at praksis i nesten alle medlemsland er i tråd med OECDs retningslinjer for forhåndsavgjørelser. Noen av disse forhåndsavgjørelsene inneholder likevel det Vestager karakteriserte som vesentlig konkurransevridende elementer. Ingenting tyder på at Kommisjonen er nær konklusjoner i statsstøttesakene.

Kommissær Margrethe Vestager.
© European Union, 2015/ Source: EC - Audiovisual Service / Photo: Boulougouris Georges

Snarere tvert imot sa Vestager at hun vil prioritere kvalitet framfor rask avgjørelse. I lys av at Kommisjonens avgjørelser trolig vil få rettslige etterspill, er det ikke overraskende at Vestager vil prioritere kvalitet.

Også Vestager pekte på positive virkninger av forhåndsavgjørelser i skattesaker. Hun vil derfor ta initiativ til at Kommisjonen publiserer en veiledning til best-practice for myndigheter.

Merverdiavgift: Modernisering av reglene for netthandel

Det planlegges nye merverdiavgiftsregler i EU for netthandel av varer. Det framgår av den offentlige høringen som startet i dag og av Kommisjonens «veikart» fra juli. Her framgår det at Kommisjonen vil foreslå å utvide den forenklede ordningen for digitale tjenester til også å omfatte handel med fysiske varer over landegrensene. Reglene skal gjelde for både handel mellom EU-land og med tredjeland. Formålet er bl.a. å gjøre merverdiavgiftsplikten enklere for næringsdrivendes netthandel.

Høringen vil vare fram til 18. desember 2015. Kommisjonen vil legge fram lovforslag i løpet av 2016. Link til Kommisjonens [pressemelding](#) og [høringsdokument](#).

Omfordeling av merverdiavgiftsinntektene

Kommisjonen offentliggjorde 8. juli 2015 et «veikart» for modernisering av merverdiavgiftsreglene for netthandel. Planen er en konkretisering av merverdiavgiftsreformen som ble skissert i Kommisjonens [dokumenter av 6. mai 2015 om Digital Singel Market \(DSM\)](#). I praksis innebærer forslagene også en vesentlig omfordeling av inntekter mellom medlemsland. For netthandel med varer tilfaller i dag merverdiavgiftsinntektene det landet der selgeren er lokalisert. Med det skisserte forslaget vil inntektene tilfalle det landet der kunden er lokalisert.

Ecommerce Foundation anslår i en [rapport](#) at europeisk omsetning i netthandel utgjorde € 423,8 mrd. i 2014. Av dette anslås omsetningen i EU til € 368,7 mrd. Omsetningen i Storbritannia er størst og står for om lag 34,5 pst. av netthandelen i EU, mens Tyskland har 19,3 pst. og Frankrike 15,4 pst. Rapporten forteller ikke hvor stor andel av handel over landegrensene utgjør. Det er likevel grunn til å tro at land med høy omsetning gjennom netthandel får lavere merverdiavgiftsinntekter om forslagene skissert i «veikartet» blir en realitet.

Mini One Stop Shop

Fra 1. januar 2015 innførte EU egne merverdiavgiftsregler for telekommunikasjon, kringkasting og andre elektroniske tjenester. Merverdiavgift på elektroniske tjenester vil nå beregnes og oppkreves av det landet der kjøperen er lokalisert. Samtidig ble det innført et elektronisk registrerings- og betalingssystem (Mini One Stop Shop, forkortet MOSS), som innebærer at selgeren rapporterer og innbetaler all merverdiavgift for elektroniske tjenester i sitt eget hjemland.

Forslaget som Kommisjonen arbeider med, innebærer at ordningen med MOSS utvides

til å gjelde all netthandel av både varer og tjenester. Også for varer skal da den næringsdrivende rapportere og betale inn all merverdiavgift for utenlandssalg over nettet i sitt eget hjemland. Selgeren må likevel oppkreve den merverdiavgiften som gjelder i landet kunden befinner seg. Da vil ikke merverdiavgiften virke konkurransevridende for selgere lokalisert i ulike medlemsland.

Kommisjonen anslår at en næringsdrivende har årlige kostnader knyttet til netthandel innenfor EU på € 5 000 for hver medlemsstat han selger til. Forenklingen gjennom MOSS vil i henhold til dokumentet redusere disse kostnadene vesentlig og dermed lette netthandel mellom EU-land.

Andre forslag

Kommisjonen skisserer også at en ny beløpsgrense for når merverdiavgift skal betales. En næringsdrivendes salg i ett land til en verdi under grensen, skal ikke betales. Kommisjonen argumenterer for at det vil gjøre det mer attraktivt for en næringsdrivende å gjennomføre mer sporadiske salg utenfor sitt hjemland. Videre inneholder «veikartet» forslag om å fjerne unntaket for merverdiavgift for import av småleveranser fra tilbydere i tredjeland. Kommisjonen skriver at unntaket for småleveranser er utdatert og har konkurransevridende effekter, og at det ikke vil være behov for unntaket når MOSS kommer på plass.

Differensiert arbeidsgiveravgift - Dom i «Kimek-saken»

EFTA-domstolen avsa 23. september 2015 dom i saken mellom EFTA Surveillance Authority (ESA) og det norske selskapet Kimek. Domstolen mener at ESA burde ha undersøkt nærmere en særregel for foretak som driver arbeidsutleie eller ambulerende virksomhet. Dommen opphever derfor den delen av ESAs godkjenning som gjelder særregelen. Domstolen tar ikke stilling til om særregelen er lovlig, men slår fast at det ikke går frem av ESAs godkjenning at særregelen har vært vurdert før vedtaket ble fattet. Den generelle ordningen med differensierte satser er ikke berørt av dommen.

Lenker: [EFTA-domstolens dom](#) og [EFTA-domstolens pressemelding](#).

Kommisjonen vil foreslå nye mva-regler for netthandel. 25. september ble startet en offentlig høring. Reglene er del av Digital Single Market
Foto: morgueFile